

MESLEKTE KALİTE STANDARTLARI VE REKABET UYGULAMALARI

I-GİRİŞ

Ülkemizde yeminli mali müşavirlik mesleğinin tarihsel açıdan görece yeni ve çağdaş bir meslek olduğu ifade edilebilir. Vergi, muhasebe, mali yönetim ve raporlama anlamında yürütülen danışmanlık ve müşavirlik hizmetlerinin bir Kanun ve Anayasal meslek örgütü şemsiyesi altında düzenlenmesi ve uygulanması mesleğin kamusal fayda vasfı kadar meslek mensuplarının niteliği ve yapılan işin hassasiyetinden kaynaklanmaktadır.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununda yeminli mali müşavirler için beş yılda bir mal bildirimini zorunluğunun getirilmiş olması, kamu görevlerinden ayrılanların belli sürelerde yapamayacakları işlerin tanımlanmış olması, Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde şirketler için zorunlu hâle getirilen bağımsız denetimde önemli aktör olmaları, ve çeşitli yasalarla ekonomik ve mali konularda meslektaşların denetim hizmeti vermeleri ve tasdik raporu düzenlemeleri ya da onay vermeleri zorunluluğunun getiriliyor olması, meslek ve meslek mensuplarının kamusal ağırlığını ve mesleğin ülkemizde edindiği yer ve önemi göstermektedir.

Bununla birlikte denetim hizmetinde kalite standartları ve rekabet koşulları gelecek açısından ele alınması gereken önemli bir konuyu oluşturmaktadır.

Platformun bugünkü oturumunda mesleki kalite standartları kapsamında özellikle rekabet ve bu kapsamda üzerinde haksız rekabet üzerinde durulacak ve değerlendirmelerde bulunulacaktır.

II- ÜZERİNDE DURULAN HUSUSLAR VE DEĞERLENDİRMELER

Standartlar mesleğin daha hızlı yükselmesini sağlayan unsurlardır aynı zamanda. Mesleğin sağladığı faydanın ölçümü kalite bakımından önemli bir kriteri oluşturmaktadır.

Sadece yurt içinde değil aynı zamanda yurt dışında gelişmiş ülkelerde de müşavirlik ve denetim hizmeti yapmak, mesleği uluslararası düzeyde sürdürmek önemli, Tabii bunun için öncelikle meslek mensuplarının uluslararası gezerli dil veya dilleri bilmesi ve öğrenmesi gerekmektedir. doğru ve hızlı, sonuç odaklı iletişimin bu anlamda da rekabeti sağlayacağı açıktır. Zira dünya üzerinde engeller kalktığında hizmet sektörünün 3 trilyon dolar daha artabilme kapasitesinin olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla dünya ticaretindeki artıştan global çerçevede müşavirlik hizmeti vermenin önemini ortaya çıkmaktadır

Değişen Dünya ve iş modelleri ile birlikte artık her şey daha farklı ve yeni, gelişen ve değişen teknolojik çağa meslek mensuplarının ayak uydurmaları zorunludur. Aksi durum ise mesleğin geleceği açısından olumlu olmayacaktır.

Artık günümüzde her şey elektronik oldu kayıt sistemi, belgeler, iletişim bu kapsamda tebligat. Dolayısıyla bu duruma da ayak uydurmak gerekecek.

Değişime hazır olmak gerekir. Değişimdeki temel parametrelere mesleğin kural koyucularının, müşterilerin müşavirlerden taleplerine, müşavirlerin müşterilerine olan bakış açlarına etkileri ve buna göre değişim ve dönüşümleri gelecek için bir ufuk çizmektedir.

Dolayısıyla bu değişime hazır olunması ve rekabet edebilir olunması gerekir. Bu rekabet haksız rekabet değil yasal düzeyde bir rekabet olmalıdır.

Haksız rekabeti doğuran unsurlardan birisi ve belki de en önemlisi tarife ve tarifedeki asgari uygulamalar ve belirsizlikler olarak ifade edilebilir. Tarifede fiyat indirmeleri rekabet konusunda mükellef ile müşavir arasında güven duygusunu da zedeleyebilir durumdadır. Zira rekabeti sağlayabilmek için fiyat indirimleri yapılması mükellefi, daha önce kandırıldım mı hissine de yol açabilmektedir. Bu da müşavire güveni sarsmaktadır denilebilir.

Bunun yanında kamu kuruluşları veya sermayesinde kamu payı olan şirket veya işletmeler denetim işlerinin bedeline ilişkin eksiltme yoluyla ihale dâhi açabilmektedir. Söz konusu olan asgari tarife uygulaması ile bu tür gerçeklerle karşılaşılması, işin kamusal fayda

vasfı ve yapılan denetim ve raporlamanın sonuçları ve önem derecesi bu tür özellikli işlerin klasik mal ve hizmetler gibi fiyatlanmaması ve/veya satın alma süreçlerinden geçmiyor olmasını da gerektirmektedir. Dolayısıyla da tarifenin de standardize edilmesi gerekmektedir.

Rekabet konusu tartışılmaya başlanıldığında hemen olmazından başlanılarak haksız rekabet ön plana çıkarılır. Mesleğimizde ise haksız rekabet ücret-fiyat uyumsuzluğuna sıkışmış gibi bir durum göstermektedir. Müşavirler arasında ücret kırma sarmalına indirgenmiştir. Oysa haksız rekabetin bu sarmalın dışında da bir alanı bulunmaktadır. Meslekte bununla ilgili 4 unsur bulunmaktadır. Ele alınması gereken, Rotasyon, yaş, kapasite ve kalite...

Rotasyonunun tüm paydaşlar için katma değeri artıracak bir şekilde düzenlenmesi, asgari bir sayıda denetçi çalıştırma zorunluluğu, azami müşteri sayısı açısından bağlayıcı düzenlemeler yapılması, sektörel veya konu bazlı uzmanlaşmanın teşviki, asgari mesleki eğitim saati, aralıklı sınav ve mesleki yetkinlik ve devamlılık unsurlarının da göz önünde bulundurularak mesleğin haklı itibarının korunması ve daha yükseğe çıkarılması hedeflenmelidir.

Rekabet Kurumunun yayınlamış olduğu kuruluşlar ile ilgili, rekabet anlayışına ilişkin bir raporunda yeminli mali müşavirler ile ilgili olarak, defter tutmaları, muhasebe ile uğraşmaları ve muhasebe bürosu açma ya da muhasebe bürolarına ortak olma gibi getirilen yasaklamaların rekabet açısından doğru olmadığı belirtmiştir. Yasak getirilen söz konusu hususların rekabete aykırı hükümler olarak ifade edilmiştir. Herkesin istediği her işi yapması lazım geldiği, piyasanın doğru fiyatı bulacağı, yani arz ve talebin piyasada buluşacağı ve fiyatın buluşacağı ifade edilmektedir söz konusu raporda. Kuşkusuz bu ifade ve düşüncelerin de tartışılması gerekeceği açıktır.

Çağdaş ülkelerde kaliteyi kontrol etmek yerine kaliteyi yönetmek ön plana çıkmaktadır. Sistem bu şekilde işlemektedir. Firmalarda kaliteli mal ve hizmet üretiminde kaliteyi yönetmek üzere davranış sergilenmektedir.

Rekabet her zaman kaliteyi artıran bir unsur olmaktadır. Bununla birlikte eşit şartlarda rekabet nasıl olacak, eşit olamayan koşullarda nasıl olabilecek sorusu akla gelmektedir. Firma bazında, ülke bazında ele alındığında 115 trilyon dolar bir ticaret hacminde 30 trilyon dolar

ticaret hacmine sahip bir ülke olan ABD ile örnek olarak 1,5 trilyon ticaret hacmine sahip ülkemiz arasındaki ve bu ülke firmaları arasında serbest rekabetin nasıl mümkün olabileceği ve bu kapsamda meslek açısından ele alındığında uluslararası denetim yapan meslek kuruluşları ile bireysel faaliyet gösteren yeminli mali müşavirlerin rekabet edebilmesi nasıl olabilecektir sorularına cevap bulmak gerekecektir.

Rekabette kimse diğerinin gözünün yaşına bakmıyor. Dolayısıyla rekabet edebilmek için yeterince disiplinli olmak, çok çalışmak tek are. ıtayı daima yüksekte tutmak gerekir.

Diğer yandan yapılan değerlendirmeler mevzuata ilişkin açıklamalardan uzak, biraz da entelektüel düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede meslekte tüm paydaşların bir araya gelip tartışması ve doğruyu araması gerekir.

Kalite standartları mesleğin gelişimi ve olması gereken saygın niteliği açısından önem arz etmektedir. Mesleki standartlar konusunda enflasyona rağmen meslekte kalite ve denetim ıtasının yükseltilmesi için düzenleme yapılması kadar bunların yetkinlikleri artırıcı ve teşvik edici bir yaklaşımla hazırlanması gerekmektedir. Bu anlamda mesleğe sahip çıkacak olan yine meslek mensuplarının kendisi olup daha iyiye ulaşmanın gayreti ve bilinciyle hareket edilmelidir.